

De Stemming van 11 december 2016

De peiling van deze week is uitgevoerd nadat bekend was geworden dat Lodewijk Asscher de lijsttrekker wordt van de PvdA en het vonnis van het proces tegen Wilders was uitgesproken. De PVV stijgt vandaag nog eens 2 zetels. De PvdA stijgt er 1. De drie zetels gingen af van VVD, CDA en ChristenUnie. Het gat tussen PVV en VVD is inmiddels 13 zetels! En de partijen die in omvang op de 3e tot en met de 8e plaats liggen, scoren tussen 10 en 14 zetels (minder dan 10% van alle kiezers). Dit is een unicum bij onze peilingen.

zetels	TK2012	6-11 2016	4-12 2016	11-12 2016	Versch in 1 week	Versch in 5 weken	Versch met TK2012	Eerste Kamer
PVV	15	27	34	36	2	9	21	9
VVD	41	27	24	23	-1	-4	-18	13
CDA	13	17	15	14	-1	-3	1	12
D66	12	15	14	14		-1	2	10
GroenLinks	4	15	14	14		-1	10	4
SP	15	13	11	11		-2	-4	9
50PLUS	2	9	11	11		2	9	2
PvdA	38	10	9	10	1	0	-28	8
ChristenUnie	5	6	6	5	-1			3
Partij voor de Dieren	2	4	5	5		1	3	2
SGP	3	3	3	3				2
DENK		2	3	3		1	3	
VNL		2	1	1		-1	1	
Andere partij								1
Totaal	150	150	150	150				75
VVD+PvdA	79	37	33	33		-4	-46	21
VVD+CDA+D66	66	59	53	51	-2	-8	-15	35
VVD+PVV	56	54	58	59	1	5	3	22

Bijna de helft van de Nederlanders vindt Asscher een goede keuze als lijsttrekker van de PvdA. Van de huidige PvdA-kiezers vindt 75% dat.

Vindt u Asscher een goede keuze als lijsttrekker van de PvdA?

verticaal gepercenteerd	Allen	Huidig stemgedrag							
		PVV	VVD	CDA	D66	PvdA	SP	GrLnks	50Plus
Ja	48%	37%	58%	46%	71%	75%	45%	48%	43%
Nee	30%	38%	20%	31%	19%	20%	31%	38%	30%
Weet niet	22%	26%	23%	24%	10%	5%	25%	14%	27%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

De potentiële groep PvdA-kiezers is op dit moment echter nog wel klein. Naast de bijna 7% die op dit moment PvdA kiezen geeft nog eens 4% de PvdA onder Asscher een kans op een stem. Dat zijn duidelijk lagere scores dan de andere 7 grootste partijen. Alleen bij de huidige D66- en GroenLinks-kiezers maakt de PvdA op dit moment enige kans op overstappers.

Geeft PvdA kans op stem nadat Asscher als lijsttrekker is gekozen

	Allen	Huidig stemgedrag							
		PVV	VVD	CDA	D66	PvdA	SP	GrLnks	50Plus
Stemt nu PvdA	7%	0%	0%	0%	0%	100%	0%	0%	0%
Geeft PvdA kans op stem	4%	1%	1%	3%	18%		2%	12%	1%
Totaal stemt plus kans	11%	1%	1%	3%	18%	100%	2%	12%	1%

Drie maanden voor de verkiezingen is het speculeren wat zich de laatste paar weken voor de verkiezingen electoraal zal gaan afspelen. De contouren worden echter wel steeds duidelijker. Mede door het vonnis tegen Geert Wilders en de keuze voor Lodewijk Asscher als lijsttrekker.

De sleutelvraag voor deze verkiezingen lijkt te gaan worden: "Wordt de PVV de grootste partij of niet?".

In 2012 ging nog een deel van de potentiële PVV-kiezers over naar de VVD om te verhinderen dat Samsom de premier zou gaan worden. De kans dat dit bij deze verkiezingen in forse mate gaat gebeuren is heel klein. Aan de ene kant is het vertrouwen van de PVV-kiezers in Rutte laag en aan de andere kant lijkt deze verkiezing niet uit te lopen op een tweestrijd Rutte-Asscher of Rutte-Klaver. En als het een tweestrijd Rutte-Wilders wordt dan blijven deze kiezers bij de PVV.

Gezien de patronen, die we in Engeland hebben gezien bij het Brexit-referendum en de verkiezing van Trump, zal de opkomst van de potentiële PVV-kiezers bepalend zijn of de PVV de grootste wordt of niet. Hoezeer worden zij gemotiveerd om te gaan stemmen? Het proces tegen Wilders (en de uitslag ervan) en het feit dat er een echte kans bestaat dat de PVV de grootste wordt, zal een krachtige motivator worden voor de potentiële PVV-kiezers om op te komen en PVV te stemmen.

Daarbij zie je ook al Mark Rutte voorsorteren op de tweestrijd met Wilders. Het lijkt er niet op dat de VVD in haar campagne probeert de potentiële PVV-stemmers achter zich te krijgen, maar het lijkt er meer op dat Rutte gaat proberen zoveel mogelijk kiezers, die niet willen dat de PVV de grootste wordt, op de VVD te laten stemmen. (Het scenario dat in Frankrijk ook verwacht wordt bij de tweede ronde van de Presidentsverkiezingen inzake de tegenstander van Marine le Pen).

Mocht het inderdaad die tweestrijd tussen Wilders en Rutte worden dan kan de uitverkiezing van Asscher boven Samsom nog een interessante consequentie hebben. Met Asscher als lijsttrekker is de potentie van de PvdA (wat) groter dan met Samsom. Maar hoe meer aantrekkingskracht Asscher heeft, hoe minder kiezers van de "linkerkant" Rutte gaan stemmen om Wilders tegen te houden. En hoe groter daarmee de kans wordt dat PVV de grootste wordt.

Vanzelfsprekend kan nog niet voorspeld worden welke externe gebeurtenissen in de aanloop van de verkiezingen het verloop ervan gaan beïnvloeden. En hoe de kiezers gaan reageren op de debatten, waaraan dan voor het eerst men kennis maakt in die hoedanigheid met Klaver en Asscher. Bij verkiezingen in 2003 (Bos) en 2012 (Samsom) bleek de "new kid on the block" een behoorlijke impact te hebben.

Deze mogelijke tweestrijd gaat ook invloed hebben op het resultaat van de "Nieuwe partijen". Eerst wordt er ingegaan op de onderzoeksresultaten over deze partijen.

We hebben 7 partijen aan de kiezers voorgelegd met de vraag of die partij een kans heeft op een stem. In de onderstaande tabel ziet u de uitslag. 80% van de ondervraagden kiest dan geen enkele partij. De overigen kiezen er gemiddeld 2. Huidige kiezers van de PVV noemen de meeste partijen (VNL, GeenPeil en Forum voor Democratie). Kiezers van PvdA en GrLinks het minst. Het is belangrijk te beseffen dat in het verleden er met regelmaat nieuwe partijen aan verkiezingen meededen met een scores van 6 a 10% "kans", die vervolgens 0 zetels kregen bij de verkiezingen. Dus deze percentages mogen niet gezien worden als een voorspelling van het aantal zetels dat ze zullen halen, Bij een duidelijke tweestrijd tussen de PVV en de VVD is de kans dat potentiële PVV-kiezers VNL, GeenPeil of Forum voor Democratie stemmen, kleiner dan als de PVV minder aantrekkelijk is op de verkiezingsdag.

Welke van deze "nieuwe" partijen heeft een kans op uw stem?

verticaal gepercenteerd	Allen	Huidig stemgedrag							
		PVV	VVD	CDA	D66	PvdA	SP	GrLnks	50Plus
VNL	9%	21%	7%	6%	7%	0%	2%	0%	9%
GeenPeil	7%	15%	6%	7%	2%	1%	9%	2%	3%
Forum voor Democratie	6%	13%	5%	1%	8%	1%	2%	0%	5%
PiratenPartij	6%	2%	4%	6%	9%	4%	8%	6%	1%
DENK	5%	1%	2%	0%	9%	4%	11%	5%	1%
Nieuwe Wegen	4%	5%	1%	5%	4%	3%	8%	2%	5%
Ondernemerspartij	2%	1%	2%	5%	2%	0%	0%	0%	3%
Geen van deze	80%	70%	86%	84%	79%	91%	81%	90%	83%
Totaal	119%	128%	112%	114%	119%	104%	120%	106%	109%

Terwijl GeenPeil op dit moment 7% scoort ten aanzien van "kans op stemmen", is 23% van de Nederlanders wel positief over het idee van GeenPeil om de vertegenwoordigers als "levend stemkastje" te laten functioneren. Kiezers van PVV en SP zijn daar het meest positief voor.

Hoe beoordeelt u de aanpak van GeenPeil waarbij de volksvertegenwoordigers functioneren als uitvoerder van de wens van de meerderheid van de leden?

verticaal gepercenteerd	Allen	Huidig stemgedrag							
		PVV	VVD	CDA	D66	PvdA	SP	GrLnks	50Plus
Positief	23%	37%	12%	14%	26%	2%	30%	14%	6%
Neutraal	18%	25%	15%	13%	12%	6%	20%	14%	21%
Negatief	50%	26%	67%	63%	57%	89%	36%	70%	58%
Weet niet/geen antwoord	9%	13%	6%	11%	5%	4%	14%	2%	15%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

52% vindt dat de partij van hun voorkeur bij moties hun leden zouden moeten raadplegen. De helft ervan vindt dat de mening van de meerderheid dan moet worden overgenomen. De kiezers van de PVV zijn daar het meest voor en kiezers van PvdA het minst.

Vindt u dat de partij van uw keuze na de verkiezingen hetzelfde zou moeten gaan doen als GeenPeil voorstelt?

verticaal gepercenteerd	Allen	Huidig stemgedrag							
		PVV	VVD	CDA	D66	PvdA	SP	GrLnks	50Plus
Ja, via een stemming en dan doen wat de meerderheid vindt	26%	49%	7%	13%	23%	7%	30%	7%	34%
Ja, maar vervolgens zelf een besluit nemen	26%	21%	25%	24%	23%	23%	38%	35%	17%
Nee	40%	19%	64%	58%	51%	60%	19%	57%	40%
Weet niet/geen antwoord	9%	11%	4%	5%	3%	10%	13%	1%	10%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%